

Nr 2/2013, 7. årgang

Tynset

TEMA :

Landbruk

Informasjonsmagasin
fra Tynset kommune

Det er en sindig ung mann som tar i mot på Kverneggen gård en regnværsdag i mai. Einar Kverneggen er 30 år ung, og optimistisk gårdbruker fra Fåset.

Fåsetingen har aldri tvilt på hva han skulle bli når han ble stor og tok over familiegården i 2009. Etter fem år med økologisk drift satser han igjen på konvensjonell mjølk – og kjøttproduksjon.

Vårflommen tok nylig hans 80 måls store byggavling.

– Denne må jeg bare avskrive i år. Det er alt for bløtt til å dyrke korn der nå. Mye bløt jord langs elva var også en av årsakene til at jeg gikk over til konvensjonell drift igjen. Det var vanskelig å drive økologisk på den bløte jorda. Grovfôr avlingen ble reduserte med cirka 40 prosent. Det samme ble kornet. Det var også vanskelig å tilfredstille bygningsmessige krav i forhold til eksisterende driftsbygning.

Sjøl om han har ei eldre søster, lå det tidlig i kortene at Einar skulle ta over gården.

– Det er jeg som har hatt interessen for både å drive med dyr og maskiner. Jeg er glad i å være ute og se at det vokser og gror rundt meg, sier Kverneggen. Han er glad for at optimismen i landbruket også gror rundt ham.

– Optimisme og pessimisme er smittsomt. Jeg kjenner flere jevnaldrende som har tatt over, eller ønsker å ta over å drive familiegården. Selv ser han optimistisk på framtida og har kjøpt kvote, jord og skog til en nabogård. Med ei mjølkevote på 200 tonn har han 27 mjølkekyr på båsen. Til sammen 425 mål dyrket mark gir potensiale til å ta ut mer av jorda enn det han gjør i dag med dagens besetning. Til gården hører også 2000 mål produktiv skog. Setra brukes til beite for ungdyr.

På spørsmål hvor mye han har allerede investert i gården er svaret ”nok”, med et påfølgende lurt smil.

– Det som er viktig er at det nå er mot og vilje til å satse i landbruket, på flere plan. Bønder bygger og nydyrker, bankene tørr å låne ut penger og kommunen støtter opp. Det siste er ikke minst viktig, man føler at man blir sett og det man gjør som yrkesgruppe er viktig, understreker Einar.

Som medlem av en avløserring på fem medlemmer kan han planlegge og legge til rette for ferie og avlastning.

– Dette betyr mye for oss som familie. Med barn på 5 og 2 år blir det fort en del fritidsaktiviteter som skal følges opp og mye av dette skjer midt i fjøstida. Påstanden om at bondeyrket er et ensomt yrke kjenner han seg ikke igjen i.

– Vi har et nært samarbeid med naboer og andre om maskiner, jeg har mye støtte i fjøset av min mor, og vi deltar på fagmøter og kurs og har nettverk som betyr mye. Jeg føler meg slett ikke ensom i jobben, fastslår han. Det beste med gårdbrukeryrket for meg, er å være min egen sjef.

Ny adkomstvei til gården og ny kårbolig er blitt prioritert etter at han tok over. Einars neste store prosjekt er å bygge på fjøset slik at drifta samles i et fjøs. Ungdyra står nå på gården han kjøpte. Å drive i to fjøs med to kilometers avstand er tungvint. Håpet er at nytt påbygg skal stå klart neste år. Da vil han også utvide kjøttproduksjonen.

Men likevel er det kanskje noen mørkere blå skyer på himmelen. Einar kjenner flere bønder som sitter på gjerdet og venter med å gjøre investeringer i påvente av høstens stortingsvalg. Blir det blåblå eller fortsatt rødgrønn?

– Bondeyrket har kanskje fått høyere status, og selv om de fleste partier er enige om at landbruket i Norge skal være levedyktig, tror jeg en blå regjering vil være uheldig for distriktslandbruket. Vi er helt avhengig av politisk velvilje og gode rammebetingelser, sier den unge bonden fra Fåset.

Optimismen og graset gror på Fåset!

PORTRETTET

Tekst og foto : Ingrid Eide

Nr. 2/2013 **02**

Nr. 2/2013 **03**

Informasjonsmagasin Tynset kommune
Nr. 2/2013, 7. årgang

Utgiver

Tynset kommune
2500 Tynset

Redaksjonen

Arild Einar Trøen (*rådmann og ansvarlig redaktør*)
Morten Often (*ass. rådmann*)
Bersvend Salbu (*ordfører*)
Beate Hjertager (*kultursjef*)
Mary Anne Bakos (*helse- og omsorgssjef*)
Per John Valle (*teknisk sjef*)
Bent Kvisle (*utdanningsjef*)
Mariann Totlund (*enhetsleder landbruk og miljø*)
Inger Stubbsjøen (*leder for plan, bygg og geodata*)
Kari Skjulhaug (*avd.leder Servicetorget*)
Ingrid Eide (*fotograf og journalist*)

Kontakt

Telefon: 62 48 50 00
Epost: postmottak@tynset.kommune.no

Annonsering i informasjonsmagasinet

Organisasjoner og næringsliv kan annonsere i våre spalter. Ta kontakt for ytterligere informasjon og bistand med utforming av annonsemateriell.

Kontakt vedrørende annonsering og priser

INGRAFO
2540 Tolga

Telefon 62 11 71 99
Epost post@ingrafo.no
Web www.ingrafo.no

Foto 1. omslagsside

"Koseku"
© Ingrid Eide / Ingrafo

Grafisk utforming

© 2013 INGRAFO
www.ingrafo.no

Opplag
3.600

Trykk

Flisa Trykkeri AS

El-sykkelstafett

I forbindelse med NØK-sprinten torsdag 30. mai inviterte Tynset kommune og Nord-Østerdal Kraftlag alle godkjente miljøfyrtårnbedrifter i Tynset til el-sykkelstafett! NØK stilte med Therese Johaug på første etappe, på vanlig sykkel.

Innbitt ordfører tar opp kampen mot verdensmester Terese Johaug. Foto: Ola Rye, Arbeidets Rett

Nord-Østerdal Kraftlag SA, Sparebanken Hedmark avd Tynset, Tynset Vinmonopol og Møller Bil Tynset er alle godkjente miljøfyrtårn! FIAS er sertifisert etter ISO 14001, og fikk også delta!

Tynset kommune er en miljøfyrtårnkommune, og støtter ordningen med miljøfyrtårn som en del av oppfølgingen av kommunens klima- og energiplan.

Alle miljøfyrtårnbedriftene har gjennomført en grundig prosess hvor de har dokumentert sitt indre- og ytre miljø gjennom HMS-krav, sitt energiforbruk, innkjøp av varer og tjenester som alle bidrar til å påvirke miljøet i den ene eller andre retning. Avfallshåndtering og dokumentasjon av dette er viktig. Transport er et vesentlig område, der de fleste påvirker miljøet. Bedriftene har deretter satt seg mål for å bli stadig bedre innenfor disse områdene.

El-sykkel er et supert alternativ til bilen i tettbygd strøk, og alle Miljøfyrtårn bør kunne beherske dette enestående fremkomstmiddelet!

Vurderer du å bli et miljøfyrtårn? Ta kontakt med Tynset kommune, og vi vil hjelpe deg videre i prosessen! Det vil gagne både bedriften og miljøet!

Og vinner av stafetten: Møller Bil Tynset!

Rådmannens side

Landbruk

I Tynset kommune står landbruksnæringa sterkt. Rådhuset ligger nesten omkranset av gardstun og jorder. I Norge er det et mer eller mindre tverrpolitisk ønske om å holde norsk landbruk på dagens nivå. Dette har bremsset utviklingen mot nedleggelse og industrialisering, men det har ikke stoppet den.

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Skiftende Storting har stått for en litt ullen mellomløsning. Landbruket profileres som idyllisk, naturnært og dyrevennlig. Det snakkes om ren mat av høy kvalitet og et landbruk som ivaretar kulturlandskap og er en vesentlig bidragsyter til levende bygder. Norsk landbruk har mange av disse kvalitetene, men samtidig blir det lett å framstille landbruket som et glansbilde. Det er i så fall et glansbilde man hittil ikke har vært villig til å betale for å opprettholde.

Bøndene forvalter viktige naturressurser. Forvaltning av ressurser er å ta godt vare på dem, videreutvikle dem og sørge for en bærekraftig bruk. Norsk landbruk har en stor oppgave i å sørge for sikker mat til fem millioner nordmenn slik at de hver dag kan spise ren mat av høy kvalitet. Landbruket skal også sørge for at husdyrene har sunn dyrehelse og gode miljøer å leve i. I tider med folkeøkning, klimaendringer og erosjon står vi trolig foran store utfordringer for verdens mattilgang. Endringer som betyr at yrket som bonde fortsatt vil være det viktigste av alle yrker.

Årets landbruksoppgjør ble bedre enn i fjor. Likevel er det fortsatt mulig å påstå at landbrukspolitikken over lang tid har stått for en seigpining av næringa. Bonden må legge ned alt for mange timer på eget bruk, ofte i kombinasjon med ekstrajobb for å kunne ha en noenlunde økonomi i gardsdrifta. Dermed

har det blitt slik at den kanskje viktigste yrkesgruppa i samfunnet har endt opp med de dårligste betingelsene. Skal denne trenden endres over tid må landbrukets stilling styrkes.

Med de økonomiske vilkår som gjelder i dag må nødvendigvis mange norske bønder betraktes som idealister. Det er livsstilen, ofte i kombinasjon med ansvaret for å ivareta kulturarv og forvalte viktige naturressurser, som driver dem. Det er i alle vanskelig å forestille seg at det er timelønna som gir størst motivasjon.

Selvforsyningen i norsk landbruk og matforsyning er synkende når vi inkluderer den økende importen av kraftfôr. Mange steder gror utmarka igjen, og mye god matjord er under sterkt press fra ulik utbygging. Mange regioner med stort vekstbehov fører årlig til at mye matjord blir ofret til fordel for veier, boliger og næringsinteresser. I perioden 2005 til 2011 er det nydyrket nesten 2500 daa i Tynset kommune. Dette er en utvikling vi ønsker skal fortsette. Kommunestyret har derfor vedtatt å gi et tilskudd på kr 500 pr daa for å stimulere til enda mer nydyrking.

Å ha tilgang til trygg mat burde være en menneskerett, men i likhet med andre menneskeretter merkes den best der den mangler. Norge er et land med høy levestandard og betalingsevne. Vi kan enn så lenge kjøpe oss mette på verdensmarkedet. En voksende global middelklasse melder seg nå

i konkurransen om maten. Flere land i Asia kjøper opp afrikansk jord i stor stil for å sikre seg selv tilgang til begrensede ressurser. Norge beslaglegger 2,5 millioner dekar matjord i utlandet for å holde husdyra våre med kraftfôr. Begge deler bidrar til stigende internasjonale matpriser, samtidig som en milliard mennesker lever på sultegrensen i ulike deler av verden. Derfor handler norsk selvforsyning vel så mye om internasjonal solidaritet som egen mattrygghet.

Dette er et moralsk spørsmål som underbygger behovet for å ha et norsk landbruk som er bærekraftig og gir reell selvforsyning til hele landet. Et bærekraftig landbruk krever nye virkemidler. Videreutvikling av lokalprodusert kvalitetsmat knyttet til hjemmemarkedet. Myten om at nordmenn betaler uforholdsmessig høye priser i matbutikkene er dessverre godt etablert i norsk opinion, men statistikken sier noe annet. Vi bruker nå omlag 10 % av inntekten på mat, sammenliknet med førti prosent i 1955. Slik sett er norske dagligvarer blant de billigste i verden. I tillegg til at norske bønder produserer mat under naturgitte forhold som gjør at den har svært god kvalitet.

God sommer!
Arild Einar Trøen
Rådmann

Opera på setra = Attåttnæring

Mjølkeproduksjon eller opera på setra? Det ble Opera di Setra. Arne Eggen fra Tyllaldalen er ikke redd for å gå utradisjonelle veier.

Tekst og foto: Ingrid Eide

I Svarthammerlia i Tyllaldalen har Rossini, Mozart og Griegs lokkende toner tatt over for Eggens budeielokk for å få dyra hjem til kvelds. Kua i denne setergrenda er blitt forvent på høykultur og tar ikke lenger til takke med Eggens kulokk. Buskapen er henvist til skogen og setervollen, når profesjonelle operasangere også i år inntar seterscena første helga i juli.

– Utgangspunktet var seterfjøset som trengte en ansiktsløfting, og når noe først må gjøres, hvorfor ikke tenke nytt i samme slengen? Opera di Setra er en vill idé om å ta folk med inn i operaens verden, ivrer Arne, som med sin seteropera forener interessen for scenekunst, musikk, natur og seterliv. For ham er det da den naturligste ting i verden å gjøre

om et gammelt, slitent seterfjøs langt til fjells til ei operascene.

Scene framfor mjølkestall

– Jeg vil forhåpentligvis tjene like mye på seteropera som setermjolk. Investeringen har blitt det samme, sier Eggen. I fjor lokket operatoner omlag 550 tilskuere til seters på to forestillinger. I år utvides arrangementet med en familiedag og til sammen tre forestillinger.

– Ved å legge all kalving til høsten og dermed unngå mjølkeproduksjon i juli, har jeg muliggjort denne satsingen på setra. Men jeg ble nektet setertilskudd da valget falt på opera framfor mjølkestall, sier operaentusiasten, og ler godt.

Det moderne, rasjonelle landbruket gir ikke rom for å fortsette setringa i tradisjonell forstand. Seterlandskap uten dyr er et dødt landskap, og bruk av setra på en eller annen måte holder kulturlandskapet i hevd. Setra presenterer seterliv og landbruk på en positiv måte. Jeg mener at setra er det beste bildet for landbruket utad, sier gårdbrukeren fra Tyllaldalen.

– Mange har et nostalgisk forhold til seterlivet, og forbinder det med det gode liv.

I Tyllaldalen benytter alle 10-12 mjølkebrukene setra som ressurs, enten med aktiv setring eller som beitemark. Noen har faktisk startet opp med seterdrift igjen.

Mangesysleri

Opera di Setra har oppstått i kombinasjon av kreativ benyttelse av eksisterende ressurser og egen kulturinteresse.

– Den investeringen vi har gjort på setra gjør det lettere for neste generasjon å ta over. Odelsgutten Lars er for øvrig profesjonell operasanger og svigerdatter Heidi er pianist, men uansett hvem som tar over må de være genuint interessert i å utnytte muligheter for tilleggsnæringer på gården. Det ligger mange muligheter for å utvikle tilleggsnæringer og skape arbeidsplasser i de ressursene gården har. For mindre bruk er tilleggsnæringen viktig. Distriktslandbruket kan være mangfoldig, og mangfoldet gjør at legitimiteten for norsk landbruk hos folk vedvarer, mener operasjefen i Svarthammerlia.

Psykiatri i landbruket

Å snakke om psykiske lidelser er kanskje et mer tabubelagt området i landbruket enn mange andre yrkesgrupper, tror Ingeborg Heggem, avd.leder i kommunens psykiatritjeneste. Med sterkt nettverk i bransjen står hun for denne påstanden.

Tekst og foto: Ingrid Eide

De som jobber i denne næringen er nok ikke de som står først i køen for å få hjelp med sin fysiske eller psykiske helse.

– Vi har mange flotte, staute bønder i regionen som hverken er friskere eller sykere enn andre, men de er forsiktige med å snakke med andre om sine plager, uansett av hvilken art. Kommunens psykiatritjeneste skal betjene alle innbyggere over 18 år.

– Vi opplever av og til at folk ikke vet hvor de skal henvende seg ved livskriser, om det er en sjøl, nær familie eller nabo som sliter. Det er mulig å ringe direkte til kommunens psykiatritjeneste hvor man kan få time samme dag om så er. Man trenger ingen henvisning fra fastlege. Flere av oss som jobber i teamet har tilknytning til landbruket, fordi vi er gift med bønder og har derfor god forståelse for den hverdagen og de utfordringene en gårdbruker har, poengterer Heggem.

– Det behøver ikke være en psykisk krise for å ta kontakt med oss. Trenger man eksempelvis noen å drøfte med og rydde tankegods i prosessen med å ta valg om å overta en gård eller ikke, kan man komme til oss. Psykiatritjenesten i kommunen er også en del av nettverket "Bondens nettverk" som nå er under etablering gjennom landbrukets HMS-tjeneste, og kan kople vedkommende til riktige personer i dette nettverket, presiserer avdelingslederen.

Bondens Nettverk

Landbrukets HMS-tjeneste i Nord-Østerdalen og kommunene i Fjellregionen tilbyr nå i samarbeid et nettverk hvor bønder kan søke hjelp i vanskelige situasjoner. Fjellregionen er en av de første regionene i landet som etablerer en slik tjeneste for landbruket.

"Bondens nettverk" er et lavterskel tilbud hvor bønder kan søke hjelp i kriser, eller aller helst før det blir kriser, av både personlig, psykisk eller økonomisk art, opplyser Tore Jevnaker, rådgiver i Landbrukets HMS-tjeneste. Gjennom sitt arbeid ser han et stort behov for en slik tjeneste.

Alle aktører rundt bonden eksempelvis Mattilsyn, banker, regnskapskontor, namsmann, produsenttjeneste og landbrukskontor skal under en organisatorisk overbygging samarbeide om rådgiving og bistand til bønder som sliter.

Jevnaker avventer nå opplysninger fra noen kommuner om hvem som skal være deres representanter i det operative nettverket for tjenesten. Så snart dette er avklart vil det komme informasjon om "Bondens nettverk" i form av plakater som skal henge eksempelvis i banker, ved Landbrukets hus, kommunehus og offentlige kontorer. Informasjon vil også ligge ut på alle kommunenes hjemmesider. Tjenesten skal være operativt i alle kommuner i regionen løpet av høsten.

– Dette er en sovende tjeneste så lenge ingen ringer, men vi skal på kort varsel kunne sette sammen en bred faggruppe som skal jobbe for en rask løsning når en bonde tar kontakt. Bøygen her er taushetsplikten de enkelte parter har, og som vi må finne en løsning på. Forutsetningen for at en slik tjeneste skal fungere er at involverte parter kan snakke sammen, påpeker Jevnaker.

Legevakta

Det er behov for å minne om at den interkommunale legevakta for Folldal, Alvdal, Tynset og Tolga nå har lokaler på Tynset Sykehus. Lokalene er rett innenfor hovedinngangsdøra på sykehuset. Det var i september i fjor at legevakta ble flyttet fra Tjønnsenteret til Tynset sykehus.

Innbyggere og besøkende i de fire kommunene skal ringe 62 48 22 11 ved behov for øyeblikkelige legetjenester mellom klokka 15.30 og 08.00 på hverdager, og hele døgnet på lørdag, søndag og helge- og høytidsdager.

Det presiseres at man som før må ringe dette nummeret og gjøre en avtale før man kommer til legevaktslokalene.

Politiske møter August - Oktober 2013

22.08.	09:00	Formannskapet
27.08.	18:00	Kommunestyret
05.09.	09:00	Formannskapet
19.09.	09:00	Formannskapet
01.10.	18:00	Kommunestyret
03.10.	09:00	Formannskapet
17.10.	09:00	Formannskapet
29.10.	18:00	Kommunestyret
31.10.	09:00	Politikerdag
		Budsjettkonferanse
31.10.	15:00	Formannskapet

Se forøvrig ajourført kalender på
www.tynset.kommune.no

Bygger foredlingsanlegg og gårdsbutikk på Fåset

Tekst og foto: Ingrid Eide

Heidrun er navnet på en norrøn geit. Det er også firmanavnet på Lars og Anne Ragnhild Rønnings foredlingsbedrift av geitekjøtt på Fåset.

I løpet av sommeren flytter Heidrun AS inn i et splitter nytt foredlingsanlegg og gårdsbutikk. Her produseres førsteklasses fenalår, pinnekjøtt, spekepølse og badstuerøkt kjelår. Salg av produktene har foreløpig skjedd fra drengestua på gården og via messer.

– Fremover vil vi satse på marked og messestand, hoteller og restauranter, delikatesseforretninger, nettsalg, og gårdsutsalg som våre salgskanaler, forteller Anne Ragnhild som er daglig leder for Heidrun.

Hun har utdannelse innen næringsmiddelfag med fordypning i animalteknologi fra Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB, tidligere Landbrukshøgskolen på Ås). Etter endt utdanning har hun jobbet innen Næringsmiddeltilsynet, Gilde, Mattilsynet, Bioforsk Nord og Storsteigen Videregående skole. Lars er siviløkonom og jobber i Bygdeforsk med kontor på Landbrukets hus på Tynset.

– Med bakgrunn i vår utdannelse, arbeidserfaring og lokale forutsetninger oppstod bedriften Heidrun AS, forteller Anne Ragnhild. Med stor interesse for matlaging, matkultur og håndverk, er Heidrun AS en optimal arbeidsplass for den opprinnelige Horten-jenta som også tilbyr kurs og konsulentoppdrag innen hygiene, internkontroll, og produksjonspraksis.

Lokalt råstoff

– I løpet av sommeren flytter Heidrun inn i nytt foredlingsbygg og utsalg til drøye 4 millioner kroner. Uten den faglige bakgrunnen og Lars sin innsikt i økonomi hadde vi aldri turt å gå inn i dette prosjektet, fastslår Anne Ragnhild.

Bygget er satt opp med materialer fra egen skog, egenhendig sagd og høvlet av Lars. 180 kvadratmeter i en og en halv etasje rommer et supermoderne modningsrom på loftet, første etasje inneholder både

kontor, bad, nedskjæringsanlegg, fryserom og butikklokale.

– Vi fyller fjøset med små killinger hvert år i januar/februar. Når de kommer til oss er de mellom 5 og 10 dager gamle. Etter noen måneder i fjøset, får de beite en stund på innmarksbeitene rundt gården. Vi jobber med forbedringer på setra, og vil etter hvert sende geitene våre til seters i Rødalen om sommeren. Geiter er effektive kulturlandskapspleiere, og vil gjøre en forskjell i et dalføre der setring stadig blir mindre vanlig og gjengroing er kommet langt. Killingene slaktes etter 9-10 måneder.

Startfase

Den første sommeren føret de opp 30 bukkekillinger, i år 113, men når foredlingsanlegget er ferdig er det kapasitet til cirka 1000 dyr.

– Kapasiteten i huset er høyere enn vi nok kommer til å utnytte de første årene, sier Ragnhild som har sin nyfødte datter på armen. Det er travle dager som småbarnsforeldre til to, byggeprosess og Lars som har full jobb ved siden av.

Anne Ragnhild understreker at bedriften er i en oppstartsfase og at de etter hvert kanskje vil endre noe både driftsmåte og produktutvalg.

– Vi har lyst til å gjøre så mye, men må konsentrere oss om å bli gode på få, gode varer og øke produksjonen på dette. Nå prøver vi ut ulike pølsetyper av geit, blant annet, forteller Anne Ragnhild engasjert. Når det gjelder råstofftilgangen har de per i dag en utfordring.

– Vi har rett og slett plassmangel og ser etter andre som kan fore opp killinger for oss da vi ikke har tenkt å drive med livdyr.

– I dag tar vi killinger fra søstera til Lars som er geitebonde på Tørresvangen. Vi har også muligheter for å ta inn annen type kjøtt, blant annet mere sauekjøtt som vi i dag tar i små mengder direkte fra Nortura. Gris i form av utegris, ser vi også muligheter for i sortimentet.

Markedsføring og innsalg er andre områder som må prioriteres. Heidrun har foreløpig muntlig avtale som skal formaliseres med både Mathallen og delikatesseforretningen Jacobs i Oslo.

– Vi har også vært i dialog lokale og regionale hoteller, men på grunn av byggeprosess og familieførøkelse har dette tatt litt lengre tid enn planlagt, forteller Anne Ragnhild.

Babysang i Sansesenteret

Tekst: Ingrid Eide
Foto: Anastasia Agapova

– Over hele kloden brukes sang som trøst og stimuli for små babyer. Det viktigste med babysang er samvær og samspill mellom foreldre og barn. De skal ha det morsomt sammen og kanskje bli kjent med hverandre på en ny måte gjennom sang og musikk. Det styrker også musikaliteten hos babyen, sier spesialpedagog Ingveig Vangen.

Hun står bak et nytt tilbud om babysang i regi av Tynset Sansesenter. Dette er et kulturtilbud for aller yngste. Her blir barn og foreldre kjent med hverandre. Dette er en møteplass også mellom foreldre og barn som skal følge hverandre gjennom mange år i barnehage og skole. I denne første gruppa deltar seks mødre og barn.

– Språk og musikk er viktig for barnas utvikling og foreldre gir tilbakemelding om at det blir mer sang, rim og regler også hjemme, forteller Vangen. Gjennom sangen og musikken stimuleres det også til fysisk aktivitet. I september/oktober setter vi i gang ei gruppe til, som går en kveld i uka over en varighet på åtte uker. Interesserte i hele dalføret kan delta.

– Kom og syng med den stemme du har. Barna forlanger ingen Pavarotti-stemme. De synes at mor og fars stemme er den beste og tryggeste som finnes uansett, oppmuntrer Ingveig Vangen. Følg med på Tynset kommunes hjemmesider for mer info.

Bli med på SOMMERLES 2013

Tynset bibliotek har igjen gleden av å invitere alle mellom 0 og 13 år til å bli med på leseaksjonen SommerLes. Leser du fem bøker i løpet av sommerferien, kan du være med!

Bøkene kan handle om hva som helst, og de kan være gamle eller nye, tynne eller tykke. Du kan også høre lydbok. Hvis du ikke kan lese selv, kan noen lese for deg. Det er DU som bestemmer hva du vil lese.

I september blir alle som har deltatt på SommerLes, invitert til en stor fest på biblioteket med Klovn Knut!

*Sommerles startet onsdag 5. juni.
Stikk innom biblioteket og bli med!*

Landbrukets Hus og Enhet for landbruk og miljø Alvdal og Tynset - hvem gjør hva?

Aktørenes rolle kort oppsummert

Enhet for landbruk og miljø Alvdal og Tynset er en ren forvaltningstjeneste som behandler saker i henhold til lovverk og forskrifter.

Landbrukets Hus er et kompetansesenter og næringsklynge for landbruksrelaterte virksomheter. Denne "grønne næringshagen" huser i dag 12 virksomheter med felles kantine.

Staben ved Enhet for landbruk og miljø Alvdal og Tynset. Leder Mariann Totlund ikke tilstede da bildet ble tatt. Foto: Tynset kommune

Enhet for landbruk og miljø Alvdal og Tynset

Dette er en ren forvaltningsenhet som behandler saker i henhold til lovverk, forskrifter til lovverket herunder ulike tilskuddsordninger innen landbruket (jord-, skog- og utmarksnæring) i Tynset og Alvdal kommuner, samt noe i Folldal.

Lovforvaltning gjelder i hovedsak jordloven, skogbruksloven, konsesjonsloven, viltloven, motorferdselloven og forurensningsloven. Lovsaker kan være fradeling, om-disponering og konsesjon ved kjøp av landbrukseiendom, tillatelse til motorferdsel i

utmark (f.eks. snøscooter), forurensningssaker, hogst i vernskog, bygging av landbruksveger og ulike viltforvaltningssaker.

Søknader om konsesjon, boplikt, driveplikt, odel, om-disponering og deling ligger under enheten.

Andre saker er søknader om nydyrking, saker i henhold til regelverk for håndtering av husdyrgjødsel, ulike velferdsordninger som avløsning i forbindelse med sjukdom.

Enheten behandler også saker innenfor næringsutvikling. Dette kan være søknader om lån og investeringstilskudd til Innovasjon Norge i forbindelse med bruksutbygging (driftsbygninger i landbruket) og bygdenæringer.

Enheten er i tillegg til Alvdal og Tynset kommuner, også faglig ansvarlig for skog- og

viltforvaltning samt landbruksveger i Folldal kommune.

Medarbeiderne i Enhet for landbruk og miljø Alvdal og Tynset:

- Mariann Totlund, leder
- Ylva Sneltvedt, rådgiver og konstituert enhetsleder, samt prosjektleder for Steia-prosjektet
- Caspar Schärer, fagkonsulent
- Hans Gjelten, fagkonsulent
- Tale Nedberg, rådgiver
- Anders Jensen, rådgiver
- Toril E. Steien, rådgiver

Landbrukets Hus

Landbrukets Hus rommer i dag tolv virksomheter. Ifølge styreleder Jan Klemmetvoll har huset plass til flere. Dette er en grønn næringshage som gir synergieffekter og kompetanseutvikling, og det er lett å samarbeide om erfaringer og ideutveksling.

I dag er følgende virksomheter lokalisert i lokalene:

Vekstra NØ

- Regnskapsføring for landbruk og andre næringer
- Rådgiving
- Fakturering
- Taksering av eiendommer
- Lønnskjøring for bedrifter
- Eiendomsoverdragelser

Fylkesmannen i Hedmark, landbruksavdelingen

- Forvaltning av landbrukspolitikk og tilskuddsordninger i Hedmark
- Næringsutvikling landbruk og skog, fortrinnsvis i Fjellregionen

Bygdeforsk, Lars Rønning

- Prosjekter innen jordbruk og utmark

Norsk Landbruksrådgiving Nord-Østerdal

- Rådgiving innen jord og plantekultur blant annet med gjødsel- og såvare planlegging, miljøplan, noe bygningsplanlegging, grofteplaner, kartlegging beitebruk og økologisk landbruk

Rådgiver Nortura råvare og medlem

- Veiledning innen produksjon av slakt, livdyrformidling m.m

Glommen skog

v/Erling Birger Semmingsen

- Omsetter tømmer for 25 mill. kroner pr år, samt utfører skogkultur for 2 mill. kroner i året
- Planlegging av skogkultur og avvirker tømmer

Bioforsk

- Prosjekter innen plantevalg, beitebruk og utmarksressurser

Styreleder Jan Klemmetvoll ved Landbrukets Hus.
Foto: Anastasia Agapova

Landbrukstjenester i Nord-Østerdal

Utleie og administrering arbeidskraft til landbruket og andre næringer. Landbruks-tjenesten hadde i fjor en omsetning på 47 mill. kroner og 930 personer på lønningslista spredt over hele Fjellregionen, derav 180 utlendinger. Landbrukstjenesten har eget kontor og et stort nettverk i Polen.

Øvrig om Landbrukstjenesten:

- Samarbeidspartner på bemanning og rekruttering: Rekrutteringsanalyser, hjelp til utlysning, intervjuer og arbeidsavtaler
- Administrering av landbruksvikar
- Rådgiving – gir hjelp til å benytte de ordninger som finnes
- Lønnskjøring for bedrifter

Nortura spekematprodusent

- Nedskjæring av slakt, salting, tørking modning

Tine rådgiving

- Produksjonsøkonomi for melkeprodusenter i hele produksjonskjeden (fôr, føring)
- Rådgiving melkesystemer
- Driftsledelse
- Fjøskskoler, kursing og møtevirksomhet

Nord-Østerdal Utmarkstjenester

- Vilt- og fiskeforvaltning, sekretærtjenester, oppsynsarbeid, karttjenester
- Administrasjon og drift av jaktspot og Fishspot

Landbrukets HMS-tjeneste,

Tore Jevnaker

- Personlig rådgivning og oppfølging av HMS på gården
- Bondens Nettverk - (les også egen sak, s. 7)

Stor aktivitet i Museumsparken i sommer!

I sommer blåses det igjen liv med stor aktivitet i museumsparken på Tynset. En gruppe hvor blant annet Tynset kommune, Nordøsterdalsmuseet og Tynset Museum- og Historielag har vært representert, har lagt opp for aktiviteter i Tynset Bygdemuseum – Museumsparken i perioden 29. juni til 21. juli. Museet er da åpent alle dager fra kl 11.00 til 17.00 unntatt mandag.

Det vil bli enkel servering i restauranten alle dager, men også mulighet for å nyte medbrakt mat og drikke. Guider vil være tilgjengelig for omvisninger og mer generell informasjon.

29. juni er det sesongåpning med "Liv i Stuene". Aktiviteter ellers er foredrag med Amund Spangen om dekorativ maling med utgangspunkt i Lonåsstua. Det blir lunsjforedrag med Per Hvamstad om Østerdalsstua, smakebiter fra Tylldalsspelet i Paviljongen med presentasjon og konsert, og en spikkedag med Jon Aaseng hvor man også lærer å binde nestinger. Her legges det opp til å passe for alle aldre og ferdigheter.

Paviljongen vekkes også til livet som konsertarena med kammerkonsert Med Lars Eggen og Eva Holm Foosnes.

Biblioteket og Trafo flytter fortellerstunden utendørs. Denne forestillingen passer for barn mellom tre og seks år.

Sesongen avsluttes med blant annet friluftsgudstjeneste med etterfølgende kirke-kaffe 28. juli. Detaljert sommerprogram finnes på www.nordosterdalsmuseet.no

Fortellerstund om seterlivet Lørdag 6. juli kl. 12.00 i Museumsparken

Tynset bibliotek og Trafo bidrar til å skape aktivitet i Museumsparken i sommer. Lørdag 6. juli flytter vi vår fortellerstund "Snipp, snapp, snute... på en pute..." til Museumsparken.

Vi begynner kl. 12.00 og temaet denne gangen er seterlivet. Etter forestillingen blir det formingsaktiviteter for de små, og mulighet til å kjøpe kaffe for de store. Husk å ta med din egen favoritt-fortellerpute til å sitte på! Forteller er Betine Fiskaa Johannessen.

Tynset bibliotek

Telefon

62 48 52 18 (Tynset og Kvikne)

E-post

postmottak.biblioteket@tynset.kommune.no

Åpningstider

Tynset bibliotek i juli

Mandag – tirsdag	11.00 - 15.00
Onsdag	11.00 - 17.00
Torsdag – fredag	11.00 - 15.00
Lørdag	Stengt

Fra torsdag 1. august starter vi med ordinære åpningstider igjen.

Kvikne bygdebibliotek

Biblioteket på Kvikne holder stengt i skolens sommerferie 20. juni – 20. august.

*Vi ønsker alle våre bibliotekbrukere
en riktig god sommer!*

02800

Hvert år blir et stort antall hjortevilt påkjørt av biler og tog, med påfølgende lidelser for dyr og mennesker.

Dersom du er så uheldig å kjøre på eller ser skada hjortevilt, varsler du politiet på 02800.

Grøftetilskudd

I jordbruksoppgjøret 2012 ble avtalepartene enige om å innføre en tilskuddsordning for grøfting. Forslag til forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord er sendt på høring, men forskriften er ikke fastsatt når Tynsetmagasinet går i trykken.

Ut fra forslaget, er det sannsynlig at det kan gis tilskudd med kr 1 000 pr. daa for systematisk grøfting, profilering og omgraving, samt kr 10 pr meter grøft ved usystematisk grøfting.

Det er foreslått at tilskudd gis bare på tidligere grøftet areal. Videre at søknaden må vedlegges grøfteplan med kart, samt miljøplan trinn 2. Det vil bli utarbeidet eget søknadsskjema for ordningen.

Søknadsfrist og regelverk blir bekjentgjort på kommunens hjemmeside etter at endelig forskrift er fastsatt.

Nydyrkingstilskudd

Kommunestyret i Tynset vedtok 30. april 2013 å etablere en tilskuddsordning for nydyrking. Det gis et fast tilskudd på kr 500 pr dekar ferdig dyrket jord i henhold til plan for nydyrking.

Planer for nydyrking skal være basert på anerkjente agronomiske prinsipper. Tilskuddet gjelder dyrkingsplaner som er godkjent etter 1.1.2013. Alle som har fått godkjent sin plan om nydyrking etter 1.1.2013 er ut fra dette berettiget til å søke kommunen om nydyrkingstilskudd.

Rent praktisk vil dette bety at:

- Søknad om tilskudd sendes Tynset kommune ved næringskonsulenten
- Søknaden skrives i brev og det henvises til referansenummeret på vedtak om godkjent plan for nydyrking. Vedtak om godkjent plan for nydyrking, behandlet av landbruksforvaltningen er grunnlag for søknad om tilskudd fra næringsfondet
- Det er ingen søknadsfrist og søknader behandles fortløpende
- Utbetaling av tilskudd foretas etter endt dyrking og ved framlegging av dokumentasjon på oppmåling og ferdiggodkjenning fra kommunens Enhet for landbruk og miljø

Utleiebua Ryansetra

Ryansetra ved Ryantjønna ca. 8 km fra Lonåsen, er stengt for utleie inntil videre grunnet restaurering. Åpning for ny utleie vil bli annonsert på kommunens hjemmeside, forhåpentligvis i august 2013. Servicetorget kan gi nærmere opplysninger når tidspunktet for utleie nærmer seg.

Foto: © Shutterstock

Sommer, hunder og båndtvang

Beitesesongen er i gang og det ferdes nå mange beitende husdyr i utmarka. Det er derfor kanskje på tide å minne om båndtvangbestemmelsene. Ordinær båndtvang er i følge hundeloven fra 1. april til 20. august. I områder i Tynset med beitende husdyr/bufe er perioden utvidet, og båndtvangen gjelder til og med 15. oktober.

I henhold til § 2 i "Forskrift om sikring av hund og båndtvang etter hundeloven i Tynset kommune" som er fastsatt av Tynset kommunestyre 19. juni 2007 med hjemmel i lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold (hundeloven) § 6, § 9, § 11 og § 12, gjelder følgende båndtvangsbestemmelser:

Hunder i Tynset kommune skal holdes i bånd, bli forsvarlig fulgt og kontrollert på aktsom måte, være forsvarlig innestengt eller inngjerdet hele året:

- I og i tilknytning til boligområder (områder vist til boligformål i kommuneplanens arealdel) og på offentlige steder
- I og ved de mest trafikkerte preparerte skiløypene
- I områder der bufe har rett til å beite og faktisk beiter, utvides ordinær båndtvang etter hundeloven (1. april - 20. august) fra og med 20. august og fram til naturlig beiteslutt 15. oktober.

Unntak:

Vi vil understreke at båndtvangsbestemmelsene gjelder ALLE hunder i hele perioden 1. april til 15. oktober, med unntak av blant annet:

- dressert bufehund når den brukes til å vokte storfe, sau eller geit,
- hund i aktiv politi-, toll-, militær- og redningstjeneste eller under trening eller prøving for slik tjeneste
- hund i aktiv bruk som ettersøkshund etter såret eller sykt vilt

Forutsetningen for unntaket er at hunden slippes på en aktsom måte slik det er naturlig ut fra bruksformålet. Det samme gjelder hund som nyttes som jakthund eller er under trening eller prøve for dette. Det er bare dersom hunden er løs for å gjete eller jakte at han er unntatt fra båndtvangsbestemmelsene, og bare da.

Link til forskriften på Lovdata: <http://goo.gl/DkqtW>

Sommerjobb for ungdom Fjellregionen

"Sommerjobb for ungdom i Fjellregionen" er et treårig samarbeidsprosjekt mellom NAV og kommune. Formålet er å gi skoleungdom en innføring i arbeidslivet gjennom arbeidserfaring, og kunnskaper om arbeidstakers rettigheter og plikter.

Målgruppa er skoleungdom i alderen 15-18 år, primært for de som avslutter 9. og 10. skoleår. Ungdommene gis tilbud om sommerjobb i tre uker ved siden av kommunens ordinære behov for arbeidskraft, og får lønn etter tariff.

I Tynset kommune gis det jobbtilbud innen følgende arbeidsområder:

- assistent helse og omsorg
- assistent tekniske tjenester (renhold/vaktmester)
- assistent SFO
- assistent barnehage

Dette er en fin måte å vise hvilke arbeidsmuligheter som finnes i kommunen, og på sikt stimulere til at den enkelte ønsker å bosette seg og jobbe i Fjellregionen. I tillegg berører det en aldersgruppe hvor det kan være vanskelig å skaffe seg jobb. Når de fyller 18 åpner det seg straks flere muligheter.

Prosjektet er treårig og finansieres med midler fra Fylkeskommunen, NAV og egenandel fra kommunene.

Tynset legekontor

Legekantoret har vanlige åpningstider
i hele sommer:

Mandag – torsdag	08.00 – 15.00
Fredag	10.00 – 15.00

Telefontid: Telefon 62 48 51 60

Mandag – torsdag	08.00 – 11.00 og 13.00 – 14.00
Fredag	10.00 – 12.00 og 13.00 – 14.00

Vi oppfordrer pasientene til å bestille medisiner
i god tid før St. Hans, uke 26.

Øvrig informasjon på www.tynset.kommune.no

HELSESTASJONEN holder stengt i uke 30

Øyeblikkelig hjelp utenom kontortid
Legevaktssentralen telefon 62 48 22 11

Tilskudd til generelle miljøtiltak for jordbruket i Hedmark

Det blir noen endringer i regelverket for denne tilskuddsordningen gjeldende fra i år. Den nye forskriften er ikke fastsatt når Tynsetmagasinet går i trykken. Fra forslaget til forskrift nevner vi om tilskudd til spredning av husdyrgjødsel at det enkelte foretak kan enten søke tilskudd til spredning på åpen åker eller tilskudd til spredning i voksende kultur (dvs eng). Ordningen omfatter nå både tørr- og bløtgjødsel.

Det vil nå bli mulig å levere elektronisk søknad. Et nytt program, eStil, vil være klart for bruk fra 31. juli. På samme måten som for søknad om produksjonstilskudd, blir programmet tilgjengelig via Altinn. Programmet er enkelt og bruke, alle som har tilgang på Internett vil uten problemer kunne søke elektronisk.

Tynset er av de kommuner i landet med høyest andel elektroniske søknader om produksjonstilskudd. Vi håper det samme vil gjelde for tilskudd til generelle miljøtiltak. Med elektronisk søknad blir risikoen for feil mye mindre, og det er mer rasjonelt for forvaltningen.

Ta utfordringen, bruk eStil, søk elektronisk!

Vei- og gateadresser i Tynset

Første runde i adresseprosjektet på Tynset er avrundet. Adresseprosjektet engasjerer tynsetingene. Over 60 tynsetinger har sendt inn til sammen 90 forslag på veinavn i kommunen.

Flere tynsetinger har sendt inn ett enkelt forslag til veinavn, mens andre har kommet

med forslag til flere veier. Mange forslag kommer fra enkeltpersoner, men noen av forslagene er undertegnet av hele grendelag.

Det er fortsatt rundt ti veier vi ikke har mottatt navneforslag til. Det er også en del veier og områder som er tildelt offisielt adressenavn tidligere, men ikke adressenummer, her gir vi en liten åpning for eventuell navneendring. Spesielt vil vi nevne: Fåset-, Telneset- og Brydalen boligfelt. Vi vil også minne om at hytter og seterhus skal tildeles offisiell adresse nå.

Veien videre

Navnekomiteén har gått gjennom forslagene vi har mottatt. I midten av juni vil forslagene som navnekomiteén går for bli lagt ut på kommunens nettsider og på biblioteket på Tynset på nytt. Da er det mulig å komme med flere innspill frem til utgangen av juli.

Når navnekomiteén har bestemt seg etter neste runde, går forslagene til Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene - Språkrådet, der navnene blir kontrollert opp mot sentralt stedsnavnsregister og i forhold til vanlig norsk rettskrivning. Absolutt siste frist for forslag til veinavn i Tynset kommune er 31. juli!

Kommunekart-app for alle kommunene i Nord-Østerdalen

Geodatasamarbeidet i Nord-Østerdal (NØGIS) har anskaffet kommunekart-app som er tilgjengelig for alle kommunene i Nord-Østerdalen. Nå får du gratis tilgang til grunnkart, eiendomskart, flyfoto og planer direkte på smarttelefon og nettbrett.

Alt i ett

Med denne app'en får du kart over kommunene tilpasset smarttelefon og nettbrett. I kartene kan du søke opp reguleringsplaner, se flyfoto, få informasjon om eiendomsgrenser, gårds- og bruksnummer, godkjente bygg og søke i hele kommuneplanen.

Grunnkartet oppdateres to ganger i året mens de andre kartlagene oppdateres hver dag som kartløsningen på nett.

Nedlasting av kommunekart-app

App'en er lansert for Android og iOS. For å laste ned app'en må du ha en smarttelefon eller et nettbrett. Søk etter "kommunekart" på App Store eller Google Play og last ned.

Kart er også tilgjengelig på vår nettløsning, se KART i menylinjen på kommunenes hjemmesider.

Ordførers side

Meningen med livet

”Samfunn hvor alle er like fremstår som fattige og kjedelige, og la oss derfor dyrke frem nettopp annerledeshet og mangfold

”

Av og til er det viktig å stoppe opp og tenke gjennom hva som er viktig her i livet. I en til dels masete hverdag, og i et bombardement av inntrykk en skal ta inn daglig, kan en lett fjerne seg fra essensen og de virkelige verdiene i livet.

Det kan lett bli litt klisjeaktig å snakke om meningen med livet og hvilke verdier som er viktige for oss, men vi bør skrelle til side alt småpratet noen ganger og gå til kjernen for å minne oss på det. Det er ved livets store anledninger at dette blir tydeligere for oss, ved fødsel, død, konfirmasjon og bryllup. Og da vil en gjerne tenke at en bør bringe sitt liv inn på en annen veg, og bry seg mer med det som har mening. Jaget etter mening kan lett lede inn på diffuse veier, og en kan ense at mange leter i dagens samfunn etter virkelig mening og verdier. Det kommersielle jaget etter ting og trofeer, et utseende og en livsstil som gir status, gjennomsyrrer i stor grad vårt samfunn, men alt viser at forbruk og ytre remedier ikke gir verken lykke eller mening. Jo mer midler og penger en befolkning har, desto mindre lykkelig kan det se ut til at en blir. Likevel presenteres vi for et ideal i vår verden om at om en ser slik eller slik ut vil det gå godt i livet, eller at en bestemt type livsstil med mange materielle goder vil gi deg det du ønsker. Det er ikke lett å stå imot dette presset om såkalt vellykkethet, og mange opplever at rammen for hva et normalt menneske er, blir stadig

trangere. Men er det virkelig det vi ønsker innerst inne? Lite tyder på det. Det vi først og fremst ønsker er at noen er glad i en, bryr seg om en og ser deg som du virkelig er, og å tilhøre et fellesskap en kan føle seg hjemme i. Videre ønsker vi å få virkeliggjort våre talenter og egenskaper, det være seg i arbeid, idrett og kulturlivet, eller i sosiale settinger. Selvsagt er basale behov som hus, klær og mat, samt frihet og trygghet det grunnleggende for alle mennesker, men hos oss er dette mer perifert for de fleste.

Jeg vil gjerne minne oss på noen grunnleggende verdier som jeg mener bør ligge som en basis for det vi gjør og hvordan vi opptrer som samfunn og enkeltmennesker. Det viktigste er etter min mening menneskesynet, og hvordan vi knallhardt skal holde fast på at alle mennesker har samme verdi uansett. Verden fungerer ikke slik, men målet må være at alle skal behandles og møtes med samme holdning uansett hvilken religion en tilhører, hvor en bor i verden, i arbeid eller ikke, baby eller 100 åring, fattig eller rik, såkalt funksjonsfrisk eller med ymse lidelser. Alle er like mye verdt! Dermed er en inne på det såkalte normalitetsbegrepet, der min tese er at alle er normale og ingen er normale. La oss sprengte boksene som vi har laget oss, og slutte å sette grupper i bås og definere enkeltmennesker som det ene og det andre.

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Samfunn hvor alle er like fremstår som fattige og kjedelige, og la oss derfor dyrke frem nettopp annerledeshet og mangfold. Ja til en fargerik verden på alle felt! Også innen dette er det fellesskap og samarbeid som gir resultater, med det positive engasjementet som drivende for å skape et bedre samfunn på de ulike arenaer, fra hjem og kultur og idrettsarenaer, til arbeid og i andre forum.

Livet fortøner seg ulikt for mennesker i vårt eget samfunn og rundt omkring i verden. Det å ha det godt defineres på mange måter, men en må selv stoppe opp og lete etter de grunnleggende verdier og mening med livet. Når en går til bunns i den saken og virkelig spør seg sjøl hva som løfter en som menneske, vil en trolig finne litt ulike svar, men erkjennelsen av at livet egentlig er rimelig fantastisk i bunn og grunn, med sine opp og nedturer, vil nok mange komme frem til.

Ha en virkelig god sommer alle sammen!

Varme hilsener fra
ordfører Bersvend Salbu

VALG : STORTINGS- OG SAMETINGSVALGET 2013

Valgting

Valgdagen er mandag 9. september. I Holmen krets avholdes valgting også søndag 8. september.

Det skal velges 7 faste representanter til Stortinget fra Hedmark. I Hedmark er det 14 lister som stiller til valg:

- Arbeiderpartiet
- De kristne
- Demokratene
- Fremskrittspartiet
- Høyre
- Kristelig folkeparti
- Kystpartiet
- Miljøpartiet De Grønne
- Pensjonistpartiet
- Rødt
- Senterpartiet
- Sosialistisk venstreparti
- Venstre

Sametingsvalget

Tynset kommune har færre enn 30 manntallsførte samer og skal kun ta imot forhåndsstemmegivninger (i konvolutt) fra velgere som har stemmerett til sametingsvalget.

Manntall

Manntallet skal så snart det er mulig legges ut til ettersyn til og med valgdagen, på følgende steder:

Holmen krets

Servicetorget, Rådhuset

Tyllaldalen krets

Coop Marked, Tyllaldalen

Kvikne krets

Coop Marked, Kvikne

Stemmekretser

Antall stemmekretser i Tynset er redusert fra ti til tre: Holmen, Tyllaldalen og Kvikne:

Krets	Stemmested	Søndag	Mandag
Tyllaldalen	Tyllaldalen Samfunnshus		12.00 – 18.00
Kvikne	Kvikne skole (NB: Nytt lokale)		12.00 – 18.00
Holmen	Smea, Kulturhuset	14.00 – 18.00	09.00 – 19.00

Forhåndsstemmegivning

Forhåndsstemmer (papir) kan mottas ved følgende steder:

Servicetorget, Rådhuset: 12. august – 6. september, i åpningstiden. Tidligstemmegivning fra 1. juli.

Institusjonsstemmegivning

Sykehuset Innlandet, Tynset: 3. september

Enan, Kvikne: 4. september

Tjønnsenteret, Furumoen: 5. september

Ambulerende stemmegivning (hjemmestemming) er tilgjengelig for dagene 3. – 5. september.

Frist for å søke om ambulerende stemmegivning er 3. september.

VALG
e-valg 2011 - prosjektet

Tynset kommune er med i videreføringen av forsøk med e-valg

1: Elektronisk avkryssing i manntallet på valgdagen

Ordningen innebærer at velgeren blir kryssset av i manntallet i det han/hun avgir stemmen, uavhengig av i hvilket valglokale i kommunen han/hun møter i. Velgeren legger selv stemplet stemmeseddel rett i urne. Tidligere har velger som tilhørte annen krets avlevert stemme i særskilt omslag (konvolutt).

2: Forhåndsstemmegivning via internett

Velgere som er manntallsførte i Tynset kommune (+ 11 andre kommuner) kan avgi forhåndsstemme via internett i perioden 12. august til 6. september. Dette var et svært vellykket forsøk i Tynset kommune ved valget i 2011, og kommunen håper på minst like stor deltagelse i 2013. Innlogging til valget på internett skjer via ID-porten (www.altinn.no). Husstandsbrochure med mer informasjon vil bli sendt ut nærmere valget.

Nye regler for forhåndsstemmegivning

Vedtatt av Stortinget og iverksatt i Statsråd 24. mai 2013

- Fjerne bruk av stemmeseddelkonvolutt for velgere som avgir stemme i den kommunen de er manntallsført.
- Alle stemmesedler skal stemples, og velgeren putter selv stemmeseddelen i urne. Velger avkrysses i manntallet.
- Ved tidligstemmegivning benyttes fremdeles stemmeseddelkonvolutt
- Krav om at det skal være to stemmemottakere til stede ved den ordinære forhåndsstemmegivningen

Ny videregående skole åpner i høst

- Utbygging av vei, vann og avløp i skoleområde

Tekst: Per John Valle

Hedmark fylkeskommune skal i høst åpne ny skole på Trontun. Her vil nå alle videregående skoleelevene samles. I 2014 vil sannsynligvis utbygginga av det nye arkivbygget ved sykehuset settes i gang. Samlet vil dette øke trafikkmengden i området mellom Ringveien og Arnemo. For å ivareta trafikksikkerhet og framkommelighet er det planlagt en relativt stor ombygging av veisystemet i området. Det vil bety:

- Bygging av rundkjøring
- Opprusting av vei fra rundkjøringa og inn til Arnemoveien
- Ny av-/påstigningsplass (bussholdeplass) for alle skole elevene i området
- Ombygging av Ramm Østgaardsgate mellom Ringveien og sjukehuset
- Bygging av parkeringsplass i Sjukehuskogen blir gjennomført senere
- Rehabilitering av vann- og avløpsnett i området

Vann- og avløpsnett her er av eldre dato og må fornyes før en kan gjennomføre veiutbygginga. Dette bekostes i sin helhet av kommunen.

Tynset kommune har hele tiden ment at nødvendig opprusting for å ivareta den økte trafikkmengden som følge av samlingen av videregående skole og etableringen av arkiv, ikke er en oppgave som kommunen skal ha alle kostnadene med. Det har derfor blitt framforhandlet en avtale mellom Tynset kommune, Hedmark fylkeskommune og arkivverket om samfinansiering. Det er imidlertid Tynset kommune som har den største andelen og skal bære den økonomiske risikoen ved eventuelle overskridelser. Utbyggingen er prosjektert av Solvang og Fredheim AS og entreprisen har vært ute på anbud. Gjermundshaug Anlegg AS hadde det laveste anbudet og vil derfor få jobben. Dette vil være en jobb til ca. kr 20 mill. før mva.

Det er meningen å starte anleggsarbeidet i midten av juni og ha rundkjøringen og atkomsten fra denne og inn mot sjukehuset ferdig

til oktober 2013. Videre er det forutsatt at ny bussholdeplass hvor skoleelevene skal stå av og på, skal være ferdig til bruk til skolestart 2014 (skal avløse skoleidrettsplassen).

Det første som vil skje er at vann, avløp og overvannsnett blir lagt om og fornyet på strekningen ny rundkjøring og Arnemoveien. Når dette er gjennomført, vil en starte på bygginga av rundkjøringa. Den nye rundkjøringa vil bli liggende i eksisterende kryss mellom fylkesveiene fv 30 og fv 681 (mellom Trontun og Tjønnsenteret).

I forbindelse med at det bygges ny rundkjøring, vil fv. 30 bli stengt for gjennomkjøring. For å ivareta trafikken fra sentrumsområdet og mot Haverslia/Tylldalen vil det bli laget omkjøring på Tjønnsenteret siden av veikrysset. Dette betyr at all trafikk fra/mot sør (Haverslia) vil måtte komme fra/til Kongsveien. I sommer vil det derfor bli mer trafikk gjennom sentrum enn det som er normalt. Nødvendige endringer i kjøremønsteret vil bli skiltet.

Av- og påstigningsrampe foran Tynsethallen

I forbindelse med at NØK Energi Eiendom skulle bygge ut Ramsmoen terrasse, ble parkeringsplassen på «Essotomta» stengt for parkering. For å legge til rette for mest mulig trafikksikker av- og påstigning for barn og unge til/fra Tynsethallen/skolene, ble det derfor innregulert en av- og påstigningslomme uten for Tynsethallen. Denne lomma er kun ment for at privatbiler som skal levere eller hente barn og ungdom, skal ha et område utenfor fylkesveien til å slippe av/på ungene/ungdommene. Lomma er ensidig og ligger mellom Ringveien og Tynsethallen. Det er viktig å huske at denne lomma ikke skal være parkeringsplass.

Av- og påstigningslomma er nå prosjektert av Solvang og Fredheim AS og forutsettes lagt ut på anbud i juni, med mål om at den skal etableres i løpet av høsten.

Kommunedelplan Savalen - høring etter sommeren

Prosessen rundt kommunedelplan Savalen ruller videre. Engasjementet rundt planen har vært stort med flere viktige innspill.

Tekst: Gunnhild Ryen
Foto: Ingrid Eide / Ingrafo

En rekke avklarings- og arbeidsmøter har blitt gjennomført med aktører som representerer ulike interesser i området; grunneiere, Villreinnemda for Snøhetta og Knutshø og Fylkesmannen i Hedmark. Dette er innspill og avklaringer som er svært viktige å ha med i vurderingene når endelig prinsipper og planforslag legges frem til 1. gangs behandling og påfølgende høring og offentlig ettersyn.

Meningene om den videre utviklingen i Savalenområde er mange. Noen er overordnede retninger for utviklingen, andre som konkrete og detaljerte forslag ned til byggesaksnivå. Arbeidsgruppa arbeider nå med å trekke sammen trådene fra første del av prosessen, og legge de siste detaljene rundt planforslaget.

Generelt legges det opp til muligheter for ny hyttebebyggelse konsentrert rundt områder med eksisterende hyttebebyggelse. God tilrettelegging blant annet med naustmiljøer, småbåthavner, løyper, stier og aktiviteter på sjøen vil gjøre sjøen mer attraktiv for friluftsliv og næringsutvikling, og slik sett trekke aktiviteten bort fra sårbare fjellområder, hvor blant annet Knutshø-reinen kan ha tilholdssted. Videre er det en tanke å tilby ulike former for overnatting både i sentrum nord og rundt sjøen med både caravanplass og muligheter for campinghytter og overnatting med enkel standard. Det legges også til rette for utviklingsmuligheter rundt alpinanlegget, trasé for regional skiløype og områder for fremtidig uttak av grus og mineraler.

Konsekvensvurdering og risiko- og sårbarhetsanalyse

Plan og bygningsloven krever konsekvensutredning (KU) og risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for planer som legger til rette for utbygging.

Som navnet tilsier gir konsekvensvurderingen oversikt over hvilke konsekvenser utbygging i det enkelte område kan ha på for eksempel landbruk, naturmangfold, miljø og næringsutvikling. Konsekvensvurderingen danner grunnlaget for å si noe om den totale belastningen av foreslått utvikling vil ha på området, noe som er svært viktig for å sikre viktige verdier og at Savalen i fremtiden også skal være et attraktivt område.

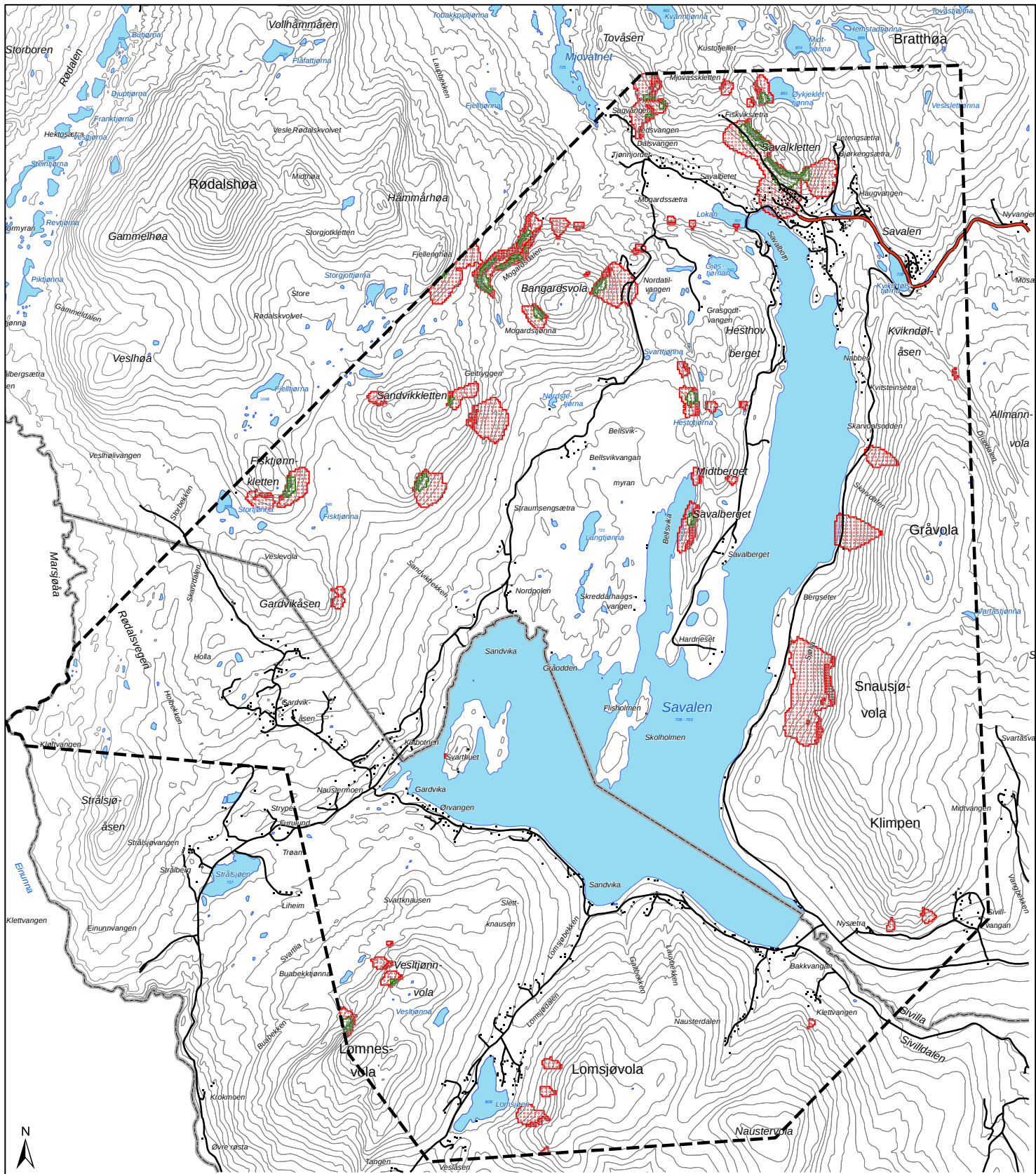
ROS-analysen ser nærmere på forhold som er forbundet med fare og risiko i det enkelte utbyggingsområde, og om planlagt formål (for eksempel hyttebebyggelse og fjerning av vegetasjon) vil medføre økt fare for uheldige hendelser. ROS-analysen tar blant annet for seg fare for ras, skred og flom i området.

I landskapsanalysen ble det utarbeidet et kart som viser områder som kan være utsatt for ras og skred basert på vurderinger gjort av NGU. Dette er overordnede vurderinger gjort med bakgrunn i helningsgraden i områdene. Faren for ras og skred vil også være avhengig av terrengform og vegetasjon.

Veien videre

Kommunedelplan for Savalen som skal opp til 1. gangs behandling etter sommerferien. Det er svært viktig å få til en god høringsrunde før planen sluttføres og vedtas. 1. gangs behandling blir derfor i første formannskaps – og fast valg for plansaker (FUP) etter sommerferien i august 2013, med en påfølgende høringsperiode på minst 6 uker, for så og sluttbehandlet i formannskap og kommunestyrene.

Vi oppfordrer alle som har interesser og engasjement for utviklingen på Savalen til å komme med innspill og synspunkter. Innspill kan sendes til postmottak@tynset.kommune.no / postmottak@alvdal.kommune.no. Gå inn på www.tynset.kommune.no eller www.alvdal.kommune.no under *Bolig og eiendom/Nyheter* for å se landskapsanalysen for området og temakartene som ble utarbeidet i den forbindelse.

Tegnforklaring

Aktsomhetsområder for ras og skred

Snøskred

- Utløpsområde
- Utløsningsområde

Veger

- Fylkesveg
- Andre veger

Steinsprang

- Utløpsområde
- Utløsningsområde

Andre linjer

- Grense for analyseområdet
- Kommunegrense

Kartet viser snøskred og steinsprang utsatte områder.

Utløsningsområde:
Terreng der skred kan utløses. Skred kan løse i mindre områder som ikke framkommer av kartet.

Utløpsområder:
Terreng nedenfor utløsningsområdene som kan nås av skred. Skred som forekommer svært sjelden kan nå utenfor det angitte utløpsområdet. Kartet kan derfor ikke benyttes til detalj planlegging av ny bebyggelse. Det er ikke registrerte skredhendelser innenfor analyseområdet. Det er ikke kartlagt fare for kvikkleire eller flom innenfor området.
Kilde: Norges Geologiske Undersøkelser (NGU)

Innenfor aktsomhetsområdene er det idag over 70 bygg og ca 3500m med veg.

ALVDAL KOMMUNE
TYNSET KOMMUNE
Landskapsanalyse Savalen

RAS/SKRED
Områder med fare for skred og ras

Sign.: SR/KOT	Sak nr.:	Tegn. nr.:	Dato:
Målestk.: 1:45 000	31387	6	12.12.11
Koordsys: Euref89 zone 32			

Grunnlagsdata kartvisning: N50, ekvidistanse 20m

Feste Nordøst as
Landskapsarkitekter mda
Hyttestua, pb 33
2540 Tolga
tlf: 62 48 03 55 www.feste.no

Opera di Setra

presenterer

Svarthammerlia Tyllidalen

5. Juli kl. 19.00
6. Juli kl. 19.00
7. Juli kl. 15.00

Figaro: Lars Eggen
Bartolo: Knut Stiklestad
Rosina: Nina Sætherhaug
Grev Almaviva: Ola Marius Ryan
Piano: Eva Holm Fossnæs

Billettbestilling: www.operadisetra.no, og ved inngang kr.250,- Barn gratis
Grinda åpner 1 time før forestilling- SERVERING - alle rettigheter fredag og lørdag.

FAMILIEDAG I SVARTHAMMERLIA LØRDAG 6.JULI KL 13:00-16:00

Vi ønsker store og små velkommen til en hyggelig og morsom dag på vann, vang og vei.

Fiske - ri - kjøre hest - padle - kose med dyr - natursti

Vi ordner grill, du ordner grillmat
50,-kr pr.pers.

Opera di Setra

SOMMERKINO

Tynset kino viser film hver onsdag, torsdag og søndag hele sommeren!

Program for de siste dagene av juni

Epic – Skogens hemmelige rike

[1t 43min, 7år]

Onsdag 26. juni kl 17.15 (3D)

Torsdag 27. juni kl 17.15 (2D)

After Earth

[1t 30min, 11år]

Onsdag 26. juni kl 18.45

Torsdag 27. juni kl 18.45

Søndag 30. juni kl 18.15

Superman: Man of steel (3D)

[2t 28min, 15 år]

Onsdag 26. juni kl 19.15

Torsdag 27. juni kl 19.15

Søndag 30. juni kl 19.30

Ernest og Celestine

[1t 20min, barn/familie]

Onsdag 26. juni kl 17.00

Torsdag 27. juni kl 17.00

Søndag 30. juni kl 18.00

Pain & Gain

[2t 9min, 15 år]

Søndag 30. juni kl 20.00

Noen av disse filmene
fortsetter i juli!

Ønskerepriser

Pelle Politibil på sporet

[1t 20min, Alle]

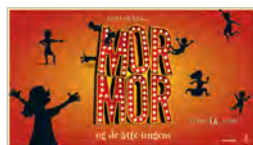
Fast and Furious 6

[2t 15min, 15år]

Disse og mange flere kommer i juli og august

Grusomme meg 2

Mormor
og de åtte ungene

Monsteruniversitetet

Se også programmet på tynsetkino.no, plakater, i kulturfolderen og i aviser. Billettsalget starter en time før forestilling. Telefon billettsalg: 62 48 52 59

Returadresse:

Tynset kommune, Servicetorget, Rådhuset, 2500 Tynset

Tynset kommune

Romslighet – Mot – Humør

Servicetorget, Rådhuset, 2500 Tynset
Servicetorget har åpent hverdager kl. 09:00 – 15:30

Telefon 62 48 50 00
Telefaks 62 48 50 11
Internett www.tynset.kommune.no
E-post postmottak@tynset.kommune.no

Foto: Ingrid Eide

Turistinformasjon

Telefon 62 48 03 11

Kulturkaféen og billettbestillinger

Telefon 62 48 52 03

Kulturtjenesten

Telefon 62 48 50 00

Biblioteket

Telefon 62 48 52 18 (Tynset og Kvikne)

Landbruk og miljø

Telefon 62 48 90 00

Tekniske tjenester

Telefon 62 48 50 00

Ved akutte feil på kommunale vei-, vann- og avløpsanlegg utenom kontortid meldes dette til kommunens tekniske vakt:

Telefon 911 25 533

PP-tjenesten

Telefon 62 48 50 00

Barneverntjenesten

Telefon 62 48 50 00

Hjemmesykepleien og hjemmehjelp

Telefon 62 47 10 35

Tynset legekantor

Telefon 62 48 51 60

Åpningstider

Mandag–torsdag 08:00 – 15:00

Fredag 10:00 – 15:00

Telefontider

Mandag–torsdag 08:00 – 11:00 og 13:00 – 14:00

Fredag 10:00 – 12:00 og 13:00 – 14:00

Legevaktsentralen

Telefon 62 48 22 11

Helsestasjonen

Telefon 62 48 51 53

Gudbrandsdalen krisesenter, Lillehammer

Telefon 61 27 92 20

Tjenesten for funksjonshemmede

Telefon 62 48 58 80

Tjønnmosenteret

Telefon 62 47 10 00

Furumoen Pensjonærhjem

Telefon 62 48 51 89

Enan Trygdesenter

Telefon 62 48 41 93

Tronstua barnehage

Telefon 62 48 50 67

Skogstua barnehage

Telefon 62 48 50 65

Haverslia barnehage

Telefon 62 48 50 62

Tynset opplæringscenter

Telefon 62 48 58 90

Internett www.tynset.kommune.no

Tynset barneskole

Telefon 62 48 50 70

Internett www.tynset.kommune.no

Tynset Ungdomsskole

Telefon: 62 48 51 10

Internett www.tynset-ungdomsskole.no

Tylldalen skole

Telefon: 62 47 16 60

Internett www.tynset.kommune.no

Kvikne skole og barnehage

Telefon: 62 48 55 20 / 988 27 942

Internett www.tynset.kommune.no

Fåset skole og barnehage

Telefon: 62 48 58 50

Internett www.tynset.kommune.no